

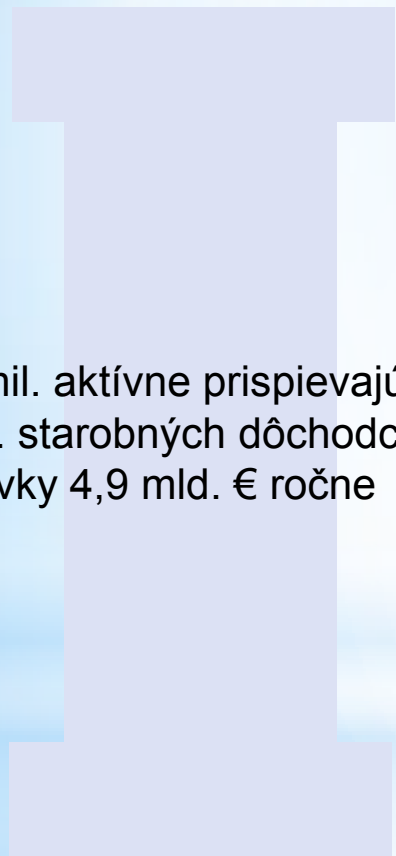
Dôchodkový systém
zásluhovosť vs solidarita
istota versus zmeny –
kam kráčame?

Bratislava
12. október 2016

Jana Kolesárová

Slovenský dôchodkový systém

I. pilier – sociálne poistenie

2,3 mil. aktívne prispievajúcich
1 mil. starobných dôchodcov
výdavky 4,9 mld. € ročne

Zákon č. **461/2003** Z. z.

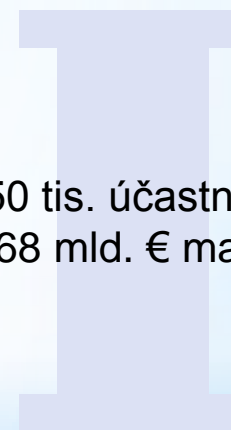
II. pilier – starobné dôchodkové sporenie

1,36 mil. sporiteľov
6,6 mld. € majetku

Zákon č. **43/2004** Z. z.

III. pilier – doplnkové dôchodkové sporenie

750 tis. účastníkov
1,68 mld. € majetku

Zákon č. **650/2004** Z. z.

I. PILIER – VÝPOČET STAROBNÉHO DÔCHODKU (1)

Podmienky nároku na starobný dôchodok:

- Minimálne obdobie dôchodkového poistenia 15 rokov
- Dôchodkový vek 62 rokov, od roku 2017 zvyšovanie dôchodkového veku v závislosti od strednej dĺžky života

Vzorec na výpočet starobného dôchodku:

$$SD = POMB \times ODP \times ADH;$$

SD = suma starobného dôchodku (mesačná);

POMB = priemerný osobný mzdový bod;

ODP = obdobie dôchodkového poistenia;

ADH = aktuálna dôchodková hodnota (2016 = 10,993 eura)

I. PILIER – VÝPOČET STAROBNÉHO DÔCHODKU (2)

- ❑ Na výpočet dôchodku majú významný vplyv najmä **dĺžka obdobia dôchodkového poistenia** a **dosahované príjmy z výkonu zárobkovej činnosti počas pracovnej kariéry**
- ❑ Platí, že ak **poistenec počas svojho aktívneho života dosahoval príjem na úrovni priemernej mzdy a získal obdobie dôchodkového poistenia 40 rokov, jeho dôchodok v pomere k priemernej mzde** vykázananej Štatistickým úradom SR v roku, ktorý predchádza roku priznania dôchodku, **bude cca 50 %** (platí pre poistencov so zárobkom **od 1 do 1,25 násobku** priemernej mzdy)
- ❑ **ADH** premieňa súčin obdobia dôchodkového poistenia a **POMB** na dôchodok v eurách a každoročne sa upravuje v závislosti od medziročného rastu priemernej mzdy za tretí štvrt'rok predchádzajúceho roka

Zásluhovost' versus solidarita?

DÁVAM

Dôchodkové poistenie sa platilo od roku 2004 do roku 2007 najviac z 3 – násobku priemernej mzdy

Dôchodkové poistenie sa platilo od roku 2008 zo 4 – násobku priemernej mzdy.

Dôchodkové poistenie sa platí od roku 2013 z 5 – násobku priemernej mzdy.

Dôchodkové poistenie sa bude platiť od roku 2017 zo 7 – násobku priemernej mzdy.

DOSTÁVAM

Na príjem, ktorý je viac ako 3 – násobok priemernej mzdy sa pri výpočte dôchodku neprihliada

V plnej miere sa prihliada len na príjem do 1,25 – násobku priemernej mzdy

Na príjem medzi 1,25 a 3 – násobkom priemernej mzdy sa prihliada len v miere 68 % (platí pre rok 2016 a ďalej)

Ak je príjem nižší ako priemerná mzda, zvýhodňuje sa o 20 % z rozdielu oproti priemernej mzde (platí pre rok 2016 a ďalej)

I. PILIER – VÝPOČET STAROBNÉHO DÔCHODKU (3) KOEFIČIENTY ÚPRAVY POMB

- ❑ Od začiatku účinnosti zákona o sociálnom poistení sa pri výpočte dôchodku uplatňuje dopočet / redukcia priemerného osobného mzdového bodu (POMB).
- ❑ Po schválení zákona sa počítalo **iba s trojročným obdobím uplatňovania solidarity, od roku 2007 mal byť dôchodkový systém plne zásluhový** (viď tabuľka nižšie).

Rok	2004	2005	2006	2007
Dopočet POMB<1	60%	40%	20%	0%
Redukcia POMB>1.25	40%	60%	80%	100%

- ❑ Vzhľadom na skutočnosť, že väčšina odborného, verejného a politického spektra považovala za nevyhnutné, aby obsahoval **I. priebežný dôchodkový pilier aj solidaritu** (tiež s prihliadnutím na zásluhovosť II. kapitalizačného piliera), **došlo od 1. januára 2006 k zmene.**

I. PILIER – VÝPOČET STAROBNÉHO DÔCHODKU (4) KOEFIČIENTY ÚPRAVY POMB

- Od 1. januára 2006 došlo k predĺženiu prechodného obdobia, v ktorom sa bude uplatňovať mechanizmus dopočtu a redukcie priemerného osobného mzdového bodu až do roku 2014.

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Dopočet POMB<1	36%	32%	28%	24%	20%	16%	12%	8%	4%	0%
Redukcia POMB>1.25	64%	68%	72%	76%	80%	84%	88%	92%	96%	100%

- Od 1. januára 2011 bola účinná ďalšia „modifikácia“ v tejto oblasti, t. j., dopočet a redukcia POMB sa mali uskutočňovať aj po roku 2014 a ich hodnoty boli stanovené na úroveň roku 2011 (16% pre dopočet POMB a 84% pre redukciu POMB). Išlo o tzv. „zmrazenie“ koeficientov úpravy POMB do budúcnosti.

I. PILIER – VÝPOČET STAROBNÉHO DÔCHODKU (5) KOEFIČIENTY ÚPRAVY POMB

☐ Od roku 2013 dochádza k postupnému posilneniu solidarity vyššie príjmových poistencov s nižšie príjmovými poistencami prostredníctvom úpravy koeficientov redukcie a antiredukcie POMB s cieľovým stavom v roku 2018 nasledovným spôsobom:

Rok	Dopočet POMB	Redukcia POMB
2012	16 %	84 %
2013	17 %	80 %
2014	18 %	76 %
2015	19 %	72 %
2016	20 %	68 %
2017	21 %	64 %
2018+	22 %	60 %

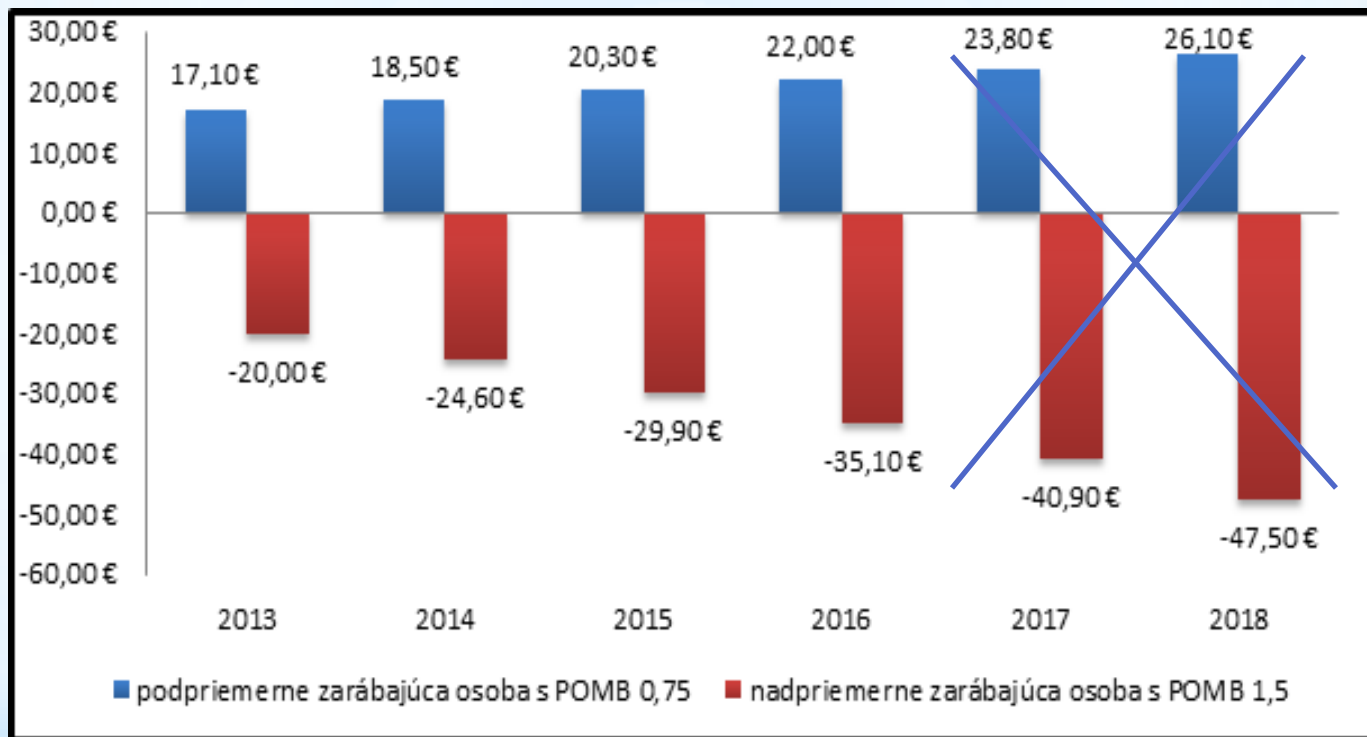

I. PILIER – VÝPOČET STAROBNÉHO DÔCHODKU (6) KOEFIČIENTY ÚPRAVY POMB

□ Dňa 11.10.2016 bol v NR SR schválený návrh na zvýšenie maximálneho vymeriavacieho základu na platenie poistného na sociálne poistenie (s výnimkou úrazového poistenia pri ktorom je VZ už dnes neobmedzený) z 5-násobku na 7-násobok priemernej mzdy s účinnosťou od 1. januára 2017. Do predmetného návrhu bolo doplnené **aj zmrazenie koeficientov úpravy POMB** (aj na strane nízkopříjmových aj vysokopříjmových) **na úroveň roku 2016.**

Rok	Dopočet POMB	Redukcia POMB
2016+	20 %	68 %

ROZDIEL V SUMÁCH NOVOPRIZNANÝCH DÔCHODKOV V POROVNANÍ S PLNE ZÁSLUHOVÝM DÔCHODKOVÝM SYSTÉMOM

Graf znázorňuje rozdiel v sumách novopriznaných dôchodkov (40 rokov dôchodkového poistenia) po reforme schválenej v roku 2012 pri použití nových koeficientov úpravy POMB v porovnaní so stavom plne zásluhového I. dôchodkového piliera. To znamená, že podpriemerne zarábajúci občan si vďaka uplatňovanej solidarite **prilepší v roku 2016 o 22,0 eura**, zatiaľ čo nadpriemerne zarábajúci občan dosiahne **nižší dôchodok o 35,1 eura**.

MINIMÁLNY DÔCHODOK

Poistenec, ktorý

- ✓ získa najmenej 30 kvalifikovaných rokov dôchodkového poistenia,
- ✓ splní podmienky nároku na dôchodok z povinného dôchodkového systému SR,
- ✓ dovŕši dôchodkový vek.

by **nebol** pri odchode do dôchodku ako jednotlivec **odkázaní na pomoc v hmotnej núdzi**.

Zvýšenie životnej úrovne dôchodcov s nízkymi dôchodkami.

ZÁKLADNÉ PARAMETRE MINIMÁLNEHO DÔCHODKU (1)

- nárok vzniká poberateľom dôchodku **dovršením dôchodkového veku s obdobím dôchodkového poistenia aspoň 30 rokov**, t. j. vzťahuje sa na poberateľov:
  - *starobného dôchodku*
  - *predčasného starobného dôchodku*, ktorý je po dovršení dôchodkového veku starobným dôchodkom
  - *invalidného dôchodku* bez ohľadu na mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť po dovršení dôchodkového veku
- základný **priznaný dôchodok sa zvyšuje** do sumy minimálneho dôchodku
- **rozhoduje Sociálna poisťovňa** v rámci rozhodovania o priznaní základného dôchodku jedným rozhodnutím

ZÁKLADNÉ PARAMETRE MINIMÁLNEHO DÔCHODKU (2)

- bude sa **valorizovať** ako **životné minimum** k **1. januáru** kalendárneho roka – životné minimum zostalo v nezmennej výške v roku 2016 oproti roku 2015 (**198,09 eura**)
- vzťahuje sa už **aj na v súčasnosti vyplácané dôchodky**, nielen **novopriznané**
- je **financovaný zo štátneho rozpočtu**
- **dôchodcovia s nárokom na minimálny dôchodok** už v zásade **nebudú odkázaní na pomoc v hmotnej núdzi**, t. j. **budú poberať len dôchodok z jednej inštitúcie – Sociálnej poisťovne** (nebudú si musieť uplatňovať nárok na pomoc v hmotnej núdzi na ÚPSVaR)

PLATNÉ SUMY MINIMÁLNEHO DÔCHODKU

Obdobie DP v rokoch	Suma MIDO vyjadrená ako % sumy ŽM*	Suma MIDO (v €)**
30	136 %	269,5
31	138 %	273,4
32	140 %	277,4
33	142 %	281,3
34	144 %	285,3
35	146 %	289,3
36	148 %	293,2
37	150 %	297,2
38	152 %	301,1
39	154 %	305,1
40	157 %	311,1
41	160 %	317,0
42	163 %	322,9
43	166 %	328,9
44	169 %	334,8
45***	172 %	340,8

* Suma ŽM = 198,09 €

** Aktuálne platné mesačné sumy (stav od 1. júla 2015)

*** Suma pre 45 rokov je uvedená ako posledná, ale nejde o maximálnu sumu minimálneho dôchodku, pretože získaných 46 rokov dôchodkového poistenia bude zodpovedať 175 % sumy ŽM, atď.

POROVNANIE MINIMÁLNEHO DÔCHODKU A POMOCI V HMOTNEJ NÚDZI

Testuje sa len dôchodkový príjem

Testuje sa príjem a majetok

Testuje sa jednotlivец

Testuje sa domácnosť

Bude súčasťou dôchodku – nebude potrebné osobitne žiadať o minimálny dôchodok

Je potrebné osobitne žiadať o pomoc v HN

Vypláca jedna inštitúcia (SP)

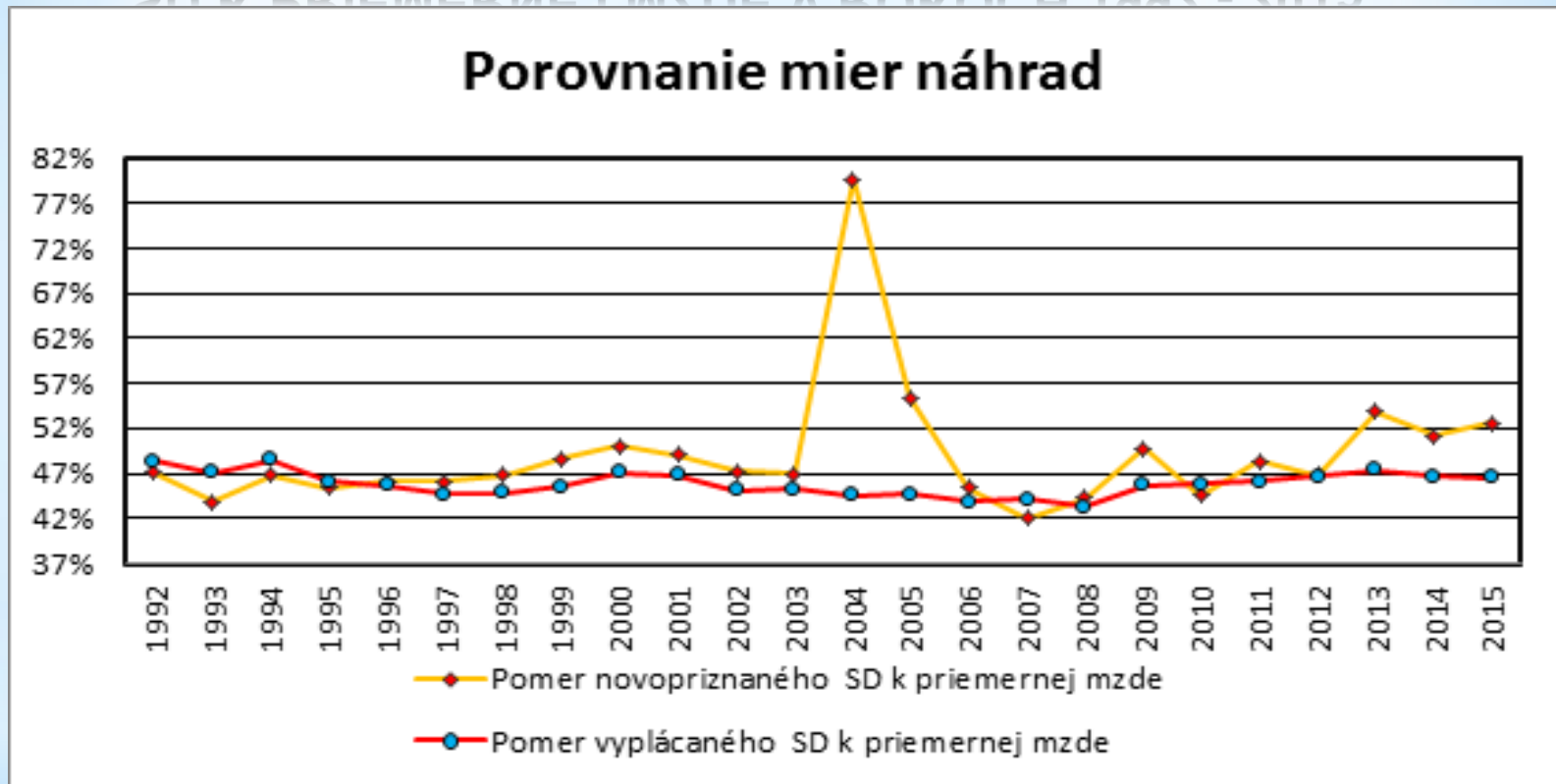
Vyplácajú dve inštitúcie v prípade poberateľa dôchodku (SP a ÚPSVaR)

SÚČASNÝ STAV V OBLASTI PRIZNÁVANIA ZVÝŠENIA DÔCHODKOV NA SUMU MIDO

- *K 31. augustu 2016* Sociálna poisťovňa zvýšila sumu dôchodku **na minimálny dôchodok 57 048 poberateľom** (z toho 52 391 poberateľom starobného dôchodku a 4 657 poberateľom invalidného dôchodku po dovŕšení dôchodkového veku).
- Výdavky na minimálny dôchodok predstavovali celkovo v roku 2015 **cca 8,1 mil. eur** (vrátane doplatkov od 1. júla 2015). Spolu za mesiace **január až august 2016** predstavovali cca **14,5 mil. eur**.
- Priemerná suma zvýšenia starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku po dovŕšení dôchodkového veku do sumy MIDO predstavovala **cca 29 eur** k 31. augustu 2016.

POMER PRIEMERNÉHO VYPLÁCANÉHO / NOVOPRIZNANÉHO SD K PRIEMERNEJ MZDE V ROKOCH 1992 - 2015

Pomer vyplácaného priemerného starobného dôchodku k priemernej mzde dosiahol v roku 2006 minimum 43,3 %. Maximálna hodnota bola 48,4 % v roku 1994. V súčasnosti predstavuje cca 46,6 % (411,1 eur k 31. decembru 2015).

Pomer priemerného novopriznaného starobného dôchodku k priemernej mzde bol najvyšší v roku 2004 (z dôvodu vysokého počtu tzv. nadnárokov) až 79,7 %. Najnižšia hodnota bola dosiahnutá v roku 2007 len 42,0 %. V súčasnosti predstavuje cca 52,6 % (464,0 eur k 31. decembru 2015).

Predčasný starobný dôchodok

Podmienky nároku na predčasný starobný dôchodok:

- Minimálne obdobie dôchodkového poistenia **15 rokov**
- Najviac **dva roky** pred dovŕšením dôchodkového veku
- Suma dôchodku musí byť vyššia ako **1,2 násobok sumy ŽM** (pre rok 2016 viac ako 237,7 eur).

Suma PSD je **znížená o 0,5 % za každých začatých 30 dní** chýbajúcich do dovŕšenia dôchodkového veku.

Nárok na výplatu nevzniká v prípade výkonu zárobkovej činnosti, z ktorej je osoba povinne dôchodkovo poistená.

Po dovŕšení dôchodkového veku možnosť prepočítania sumy PSD o obdobie, počas ktorého bola výplata PSD pozastavená.

Priemerná výška sólo PSD k 30. septembru 2016 bola **389,90 eur**.

I. pilier

- **Nárast strednej dĺžky života pre vekovú skupinu 62 ročných (prognóza EUROPOP 2013) :**
  - **Muži (2013) 16,6 rokov na 23,3 rokov (2060) = + 6,7 rokov**
  - **Ženy (2013) 20,9 rokov na 26,9 rokov (2060) = + 6 rokov**
- **Podľa prognóz Eurostatu index závislosti starších narastie v dlhodobom horizonte výrazne aj v SR**
- **V roku 2013 pripadalo na jedného obyvateľa v poproduktívnom veku (nad 65 rokov) 5,4 ľudí v produktívnom veku (15 – 65 rokov)**
- **V roku 2060 bude pripadať na jedného obyvateľa v poproduktívnom veku (nad 65 rokov) už len 1,5 človeka**

POSÚVANIE DÔCHODKOVÉHO VEKU OD ROKU 2017

Od roku 2017 bude prebiehať automatická úprava/zvyšovanie dôchodkového veku v závislosti od strednej dĺžky života

Dôchodkový vek na príslušný kalendárny rok sa ustanoví **opatrením MPSVR SR** najneskôr do 31. októbra predchádzajúceho kalendárneho roka (1-krát v roku 2016).

Od 1. januára 2017 dôjde k zvýšeniu dôchodkového veku o 76 dní, t. j. na 62 rokov a 76 dní (cca 62,208 roka).

DÔCHODKOVÝ VEK

V súčasnosti je **dôchodkový vek 62 rokov**, avšak na ženy sa v prechodnom období môže uplatňovať nižší dôchodkový vek do konca roka 2023.

rok narodenia/počet detí	bez detí	jedno dieťa	dve deti	tri alebo 4 deti	5 a viac detí
1947	57 rokov a 9 mesiacov				
1948	58 rokov a 6 mesiacov	56 rokov a 9 mesiacov			
1949	59 rokov a 3 mesiace	57 rokov a 6 mesiacov	55 rokov a 9 mesiacov		
1950	60 rokov	58 rokov a 3 mesiace	56 rokov a 6 mesiacov	54 rokov a 9 mesiacov	
1951	60 rokov a 9 mesiacov	59 rokov	57 rokov a 3 mesiace	55 rokov a 6 mesiacov	53 rokov a 9 mesiacov
1952	61 rokov a 6 mesiacov	59 rokov a 9 mesiacov	58 rokov	56 rokov a 3 mesiace	54 rokov a 6 mesiacov
1953		60 rokov a 6 mesiacov	58 rokov a 9 mesiacov	57 rokov	55 rokov a 3 mesiace
1954		61 rokov a 3 mesiace	59 rokov a 6 mesiacov	57 rokov a 9 mesiacov	56 rokov
1955			60 rokov a 3 mesiace	58 rokov a 6 mesiacov	56 rokov a 9 mesiacov
1956			61 rokov	59 rokov a 3 mesiace	57 rokov a 6 mesiacov
1957			61 rokov a 9 mesiacov	60 rokov	58 rokov a 3 mesiace
1958				60 rokov a 9 mesiacov	59 rokov
1959				61 rokov a 6 mesiacov	59 rokov a 9 mesiacov
1960					60 rokov a 6 mesiacov
1961					61 rokov a 3 mesiace

Prehľad dôchodkového veku v krajinách Európskej únie

<i>Členská krajina</i>	<i>Dôchodkový vek pre mužov/ženy v roku 2015</i>	<i>Dôchodkový vek pre mužov/ženy v roku 2020</i>	<i>Dôchodkový vek pre mužov/ženy po roku 2020</i>
Belgicko	65	65	67
Bulharsko	63r8m/60r8m	64/61r6m	65+
Česká republika	62r10m/58r4m-61r8m	63r10m/60r6m-63r10m	67+
Cyprus	65	65+	65+
Dánsko	65	66	67+
Estónsko	63/62r6m	63r9m	65
Fínsko	65; 63	65; 63	65; 63
Francúzsko	61r6m; 65	62; 67	62; 67
Grécko	62; 67	62; 67	62+; 67+
Holandsko	65r3m	66r8m	67+
Chorvátsko	60; 65/56r3m; 61r3m	60; 65/57r6m; 62r6m	62; 67
Írsko	66	66	68
Litva	63r2m/61r4m	64/63	65
Lotyšsko	62r6m/62r6m	63r9m/63r9m	65/65
Luxembursko	57; 65	57; 65	57; 65
Maďarsko	62r8m	64r6m	65
Malta	62	63	65
Nemecko	63r4m; 65r4m	63r9m; 65r9m	65; 67
Poľsko	65r9m/60r9m	67/62	67
Portugalsko	66	66+	66+
Rakúsko	65/60	65/60	65/65
Rumunsko	65/60r2m	65/61r5m	65/63
Slovensko	62/58r3m-62	62+	62+
Slovinsko	64r6m/62r6m	65	65
Španielsko	65; 65r3m	65; 65r10m	65; 67
Švédsko	65; 61	65; 61	65; 61
Taliansko	66r3m/64r9m	67	67+/67+
Veľká Británia	65/63r6m	66	68

I. pilier – valorizácia dôchodkov

- Každoročne od 1.1.
- **Od roku 2013 postupný prechod** valorizačného mechanizmu od tzv. švajčiarskeho spôsobu (50 % rast spotrebiteľských cien a 50 % rast priemernej mzdy) **na valorizáciu dôchodkov v závislosti od rastu spotrebiteľských cien za domácnosti dôchodcov s cieľovým stavom v roku 2018.**
- **V prechodnom období rokov 2013 až 2017 je valorizácia dôchodkov realizovaná pevnou sumou, pričom na rok 2017 bolo stanovené minimálne valorizačné percento: 2 %.**

I. pilier – valorizácia dôchodkov

Rok	Spôsob zvyšovania dôchodkových dávok	Medziročný rast priemernej mzdy	Medziročný rast spotrebiteľských cien
2012	Percentuálne zvyšovanie	50 %	50 %
2013	Pevná suma	50 %	50 %
2014	Pevná suma	40 %	60 %
2015	Pevná suma	30 %	70 %
2016	Pevná suma	20 %	80 %
2017	Pevná suma	10 %	90 %
2018 +	Percentuálne zvyšovania	-	100 %*

* spotrebiteľské ceny za domácnosti dôchodcov

I. pilier – valorizácia dôchodkov v roku 2017 – 2%

Druh dôchodku	Pevná suma (v eur)
Nekrátené dôchodky	
starobný dôchodok	8,2
predčasný starobný dôchodok	7,9
invalidný dôchodok s poklesom schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť do 70 % vrátane	4,0
invalidný dôchodok s poklesom schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť nad 70 %	7,1
vdovský a vdovecký dôchodok	5,3
sirotský dôchodok	2,6
Krátené dôchodky z dôvodu súbehu	
starobný dôchodok	2,5
predčasný starobný dôchodok	3,0
invalidný dôchodok s poklesom schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť do 70 % vrátane	1,7
invalidný dôchodok s poklesom schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť nad 70 %	2,6
vdovský a vdovecký dôchodok	2,3
sirotský dôchodok	1,4

Vývoj agregovanej miery náhrady – indikátor Eurostatu (EU-SILC)

- * **Agregovaná miera náhrady** – je definovaná ako pomer mediánu individuálnych hrubých dôchodkov vekovej skupiny 65-74 ročných vo vzťahu k mediánu individuálnych hrubých zárobkov vekovej skupiny 50-59 ročných vrátane ostatných sociálnych dávok. V rámci agregovanej miery náhrady bolo Slovensko:
  - * v roku 2011 na 4. mieste (za Luxemburskom, Francúzskom a Rumunskom);
  - * v roku 2012 na 9. mieste (za Luxemburskom, Francúzskom, Rumunskom, Španielskom, Maďarskom, Rakúskom, Poľskom, Portugalskom);
  - * v roku 2013 na 5. mieste (za Luxemburskom, Rumunskom, Francúzskom a Talianskom);
  - * v roku 2014 na 8. mieste (za Rumunskom, Maďarskom, Poľskom, Francúzskom, Talianskom, Luxemburskom a Portugalskom);
  - * v roku 2015 na predbežnom 4. mieste (za Rumunskom, Maďarskom a Francúzskom, avšak zhodný výsledok dosiahlo aj Poľsko a Rakúsko).

Vývoj agregovanej miery náhrady – indikátor Eurostatu (EU-SILC)

Krajina/rok	2011	2012	2013	2014	2015
Belgicko	0,44	0,47	0,47	0,47	0,47
Bulharsko	0,41	0,42	0,39	0,44	0,41
Česká republika	0,53	0,55	0,56	0,55	0,51
Dánsko	0,42	0,42	0,44	0,45	0,45
Nemecko	0,51	0,47	0,47	0,45	0,46
Estónsko	0,54	0,50	0,50	0,47	0,43
Írsko	0,43	0,42	0,37	0,38	:
Grécko	0,45	0,52	0,60	0,60	0,61
Španielsko	0,56	0,58	0,60	0,60	0,66
Francúzsko	0,64	0,65	0,64	0,68	0,69
Chorvátsko	0,36	0,36	0,37	0,40	:
Taliansko	0,55	0,58	0,62	0,64	:
Cyprus	0,39	0,39	0,40	0,39	0,43
Lotyšsko	0,53	0,49	0,47	0,44	0,42
Litva	0,52	0,45	0,48	0,45	0,46
Luxembursko	0,74	0,79	0,78	0,85	:
Maďarsko	0,59	0,58	0,61	0,63	0,65
Malta	0,47	0,46	0,56	0,56	0,54
Holandsko	0,46	0,47	0,49	0,51	0,52
Rakúsko	0,60	0,58	0,59	0,60	0,62
Poľsko	0,55	0,58	0,60	0,63	0,62
Portugalsko	0,56	0,58	0,59	0,63	0,61
Rumunsko	0,64	0,67	0,65	0,64	0,63
Slovinsko	0,47	0,47	0,46	0,45	0,46
Slovensko	0,62	0,56	0,61	0,62	0,62
Fínsko	0,50	0,49	0,49	0,51	0,52
Švédsko	0,58	0,56	0,58	0,60	0,58
Veľká Británia	0,48	0,50	0,53	0,50	0,50

ČO je starobné dôchodkové sporenie? (II. pilier)

- sporenie podľa zákona č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- **účelom starobného dôchodkového sporenia (SDS)** je zabezpečiť sporiteľovi spolu s dôchodkom z 1. piliera príjem v **starobe** a pozostalým pre **prípád smrti**
- za obdobie, v ktorom som sporiteľom, sa mi dôchodok z 1. piliera **primerane kráti** z dôvodu odklonu časti povinných dôchodkových odvodov do 2. piliera (§ 66 ods. 6 zákona o sociálnom poistení)
- dôchodok z 2. piliera **nahrádza stratenú časť dôchodku z 1. piliera** z dôvodu jeho krátenia
- dôchodok z 2. piliera **nemá poskytovať nadštandard**, ale dôchodok zo základného povinného štátom vytvoreného dôchodkového systému (ochrana pred chudobou)

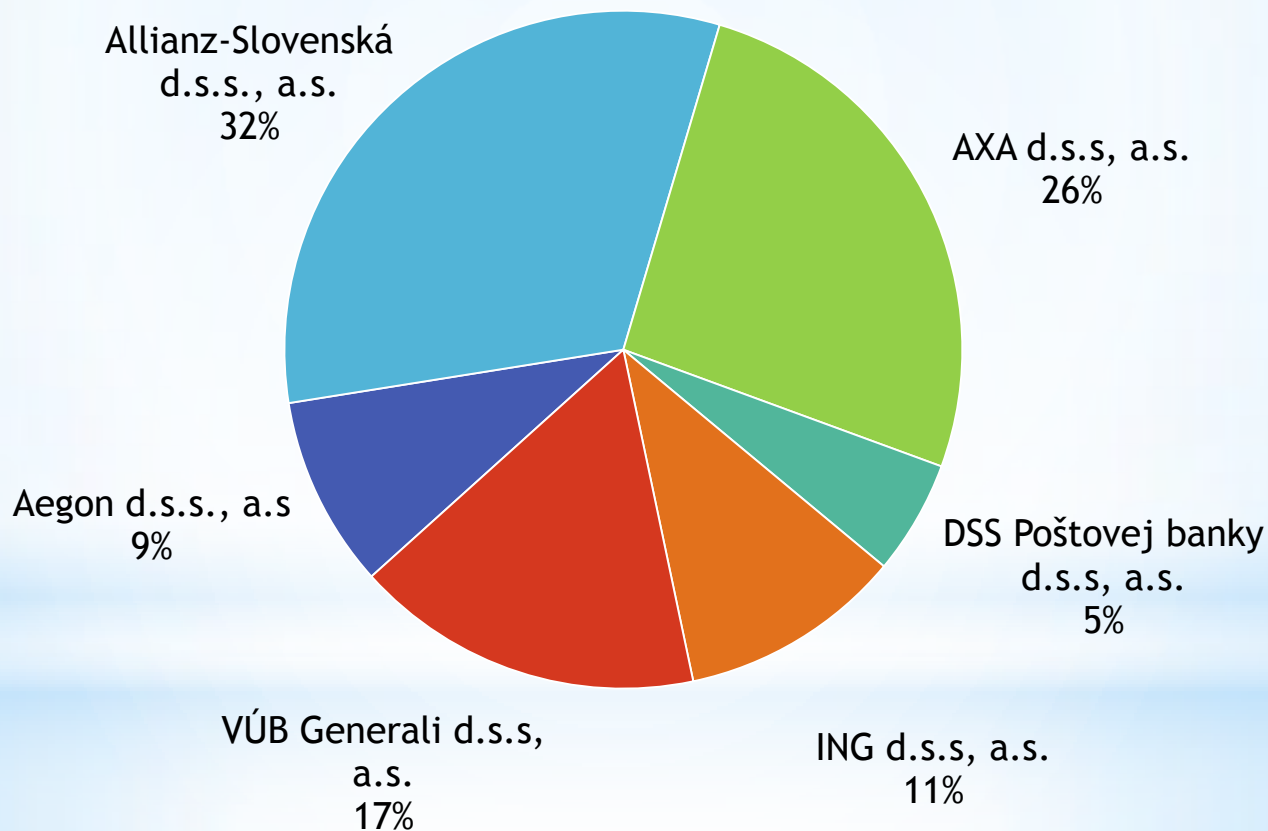
Výkon starobného dôchodkového sporenia (II. pilier)

- SDS vykonáva **dôchodková správcovská spoločnosť (DSS)** – špeciálne zriadená finančná inštitúcia (akciová spoločnosť, ktorá nesmie vykonávať inú činnosť)
- DSS spravuje **najmenej 2 dôchodkové fondy** (majetok sporiteľov) a svoj majetok oddelene
- majetok v dôchodkových fondoch je súkromným vlastníctvom sporiteľov – je však účelovo viazaný na výplatu dôchodkov
- DSS majetok v dôchodkových fondoch **investuje na finančnom trhu**
- **Depozitár** – banka, ktorá vedie osobitne pre DSS a osobitne pre dôchodkové fondy bežné účty – kontroluje nakladanie DSS s majetkom v dôchodkových fondoch
- dohľad nad DSS vykonáva **Národná banka Slovenska**

Platenie príspevkov

- **povinné** – 4% z vymeriavacieho základu (VZ), od roku 2017 sa sadzba zvyšuje o 0,25 % za každý rok až na úroveň 6 % v roku 2024
- **výber povinných príspevkov** a ich vymáhanie realizuje **Sociálna poisťovňa** (odplata 0,25 % z povinných príspevkov je príjmom správneho fondu SP)
- povinné príspevky **SP postupuje** do DSS (účet nepriradených platieb)
- **dobrovoľné** – sadzba **nie je ohraničená**, avšak daňovo zvýhodnené sú len do výšky 2% zo základu dane (čiastkového základu dane); táto suma nesmie presiahnuť 2% zo 60-násobku priemernej mesačnej mzdy (1 029,60 eur v roku 2016, čo je na dani 195,63 eur; pričom daňová úľava končí v roku 2016)
- **výber dobrovoľných príspevkov** a ich vymáhanie realizuje **DSS**
- vybrať ich možno **dovršením dôchodkového veku**, a to **jednorazovo**

DSS podľa výšky spravovaného majetku (október 2016)

II. pilier podľa fondov

Podiel majetku podľa typu fondov (%)

6. októbra 2016

Dlhopisové

Zmiešané

Akciové

Indexové

84

1

10

5

Priemerná výkonnosť fondov (%)

máj 2013 - máj 2016

Dlhopisové

Zmiešané

Akciové

Indexové

5,4

12,4

15

28,5

Dôchodky z II. piliera

Od 1.1 2004

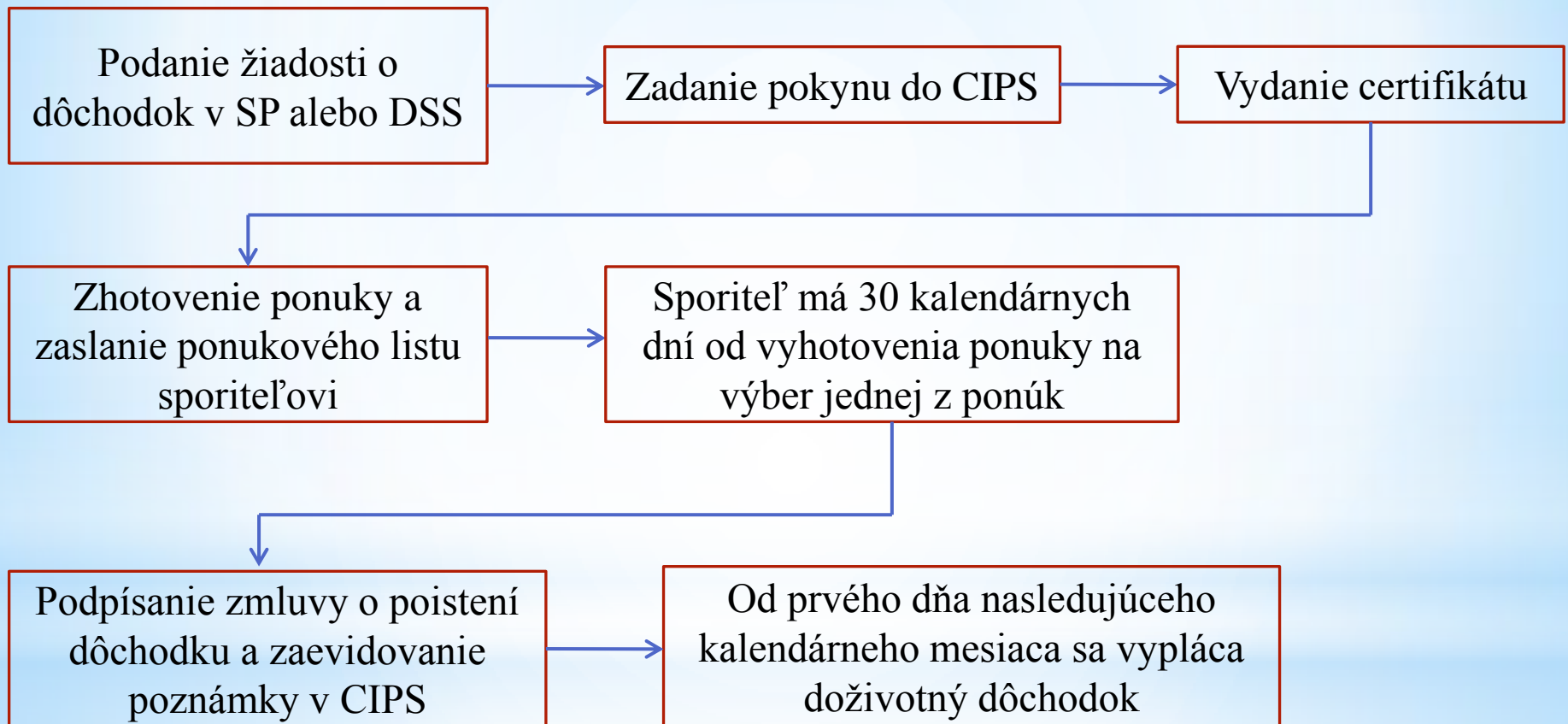
- **Starobný dôchodok** (3x sa menili podmienky do roku 2014 – minimálne **10 vs 15** rokov sporenia)
- **doživotný starobný dôchodok** – najmenej 0,6 násobok životného minima (cca 119 eur) – každý ho musí mať
- **zvyšnú** nasporenú sumu – jednorazovo alebo v splátkach

Dôchodky z II. piliera (1)

Od 1.1 2014

- **starobný dôchodok** – dovŕšenie dôchodkového veku (ruší sa podmienka minimálneho obdobia sporenia 10 rokov)

- **doživotný starobný dôchodok** – každý ho musí mať
  - a) najmenej v sume rozdielu medzi dôchodkom, na ktorý by mal sporiteľ nárok, ak by **nikdy v II. pilieri nebol** a **zníženým dôchodkom** z 1. piliera z dôvodu účasti v II. pilieri
  - b) súčet súm doživotných dôchodkov z oboch pilierov je vyšší ako cca 2,7 násobok životného minima, resp. cca 580 eur v roku 2016

- **zvyšnú** nasporenú sumu – jednorazovo alebo v splátkach

Proces žiadania o doživotný dôchodok

Porovnanie všetkých dôchodkov vyplácaných z II. piliera

Druhopilierové dôchodky	CHRÁNI PROTI			POSKYTUJE		
	Investičnému riziku	Riziku dlhovekosti	Inflačnému riziku	Pozostalostné krytie	Možnosť dedenia	Flexibilitu a likviditu
Doživotný dôchodok	ÁNO	ÁNO	NIE	NIE	Prvých 7 rokov poberania*	NIE
Doživotný dôchodok s pozostalostným krytím	ÁNO	ÁNO	NIE	ÁNO	Prvých 7 rokov poberania*	NIE
Doživotný dôchodok so zvyšovaním	ÁNO	ÁNO	ČIASTOČNE	NIE	Prvých 7 rokov poberania*	NIE
Doživotný dôchodok so zvyšovaním a pozostalostným krytím	ÁNO	ÁNO	ČIASTOČNE	ÁNO	Prvých 7 rokov poberania*	NIE
Dočasný dôchodok	ÁNO	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
Programový výber	NIE	NIE	NIE	NIE	ÁNO	ÁNO
Dočasný dôchodok v režime malá nasporená suma	ÁNO	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
Programový výber v režime malá nasporená suma	NIE	NIE	NIE	NIE	ÁNO	NIE

Počty sporiteľov vstupujúcich do výplatnej fázy

	2015 celý rok	2016 celý rok
Možnosť požiadať o dôchodok z II. piliera	2 276*	785 + kto nepožiadaval v 2015
	2015 celý rok	2016 do 31.08.
Požiadali o dôchodok z II. piliera	797	529
Uzatvorili zmluvu alebo dohodu o vyplácaní PV	328	266

* Ďalších cca 1 000 sporiteľov by bolo splnilo podmienky výplaty v roku 2015, avšak vystúpili počas 4. otvorenia II. piliera

Ponuky dôchodku z II. piliera

Vyhotovené ponukové listy k 31. augustu 2016

1 391

Jednému sporiteľovi možno vyhotoviť viacero ponukových listov

V roku 2015 bolo vyhotovených 820 PL, do konca augusta 2016 ďalších 571 PL

Ponuky doživotného dôchodku (annuity)

1 052

Ponuky programového výberu („pre bohatých“)

tvorili 17,5 % zo všetkých ponúk a 23,2 % z ponúk na doživotný dôchodok

244

Ponuky pre sporiteľov s „malou nasporenou sumou“

ktorých nasporená suma nepostačuje na výplatu doživotného dôchodku

278

Vyplácanie doživotného dôchodku z II. piliera

Typ doživotného dôchodku	Podiel zmlúv zo 443 zmlúv na DožD	Vyššia cena oproti „Bez kombinácií“
Bez kombinácií	72 %	-
Ročné pozostalostné krytie	8 %	+ 3,98 %
Dvojročné pozostalostné krytie	19 %	+ 7,61 %
Zvyšovanie	1 %	+ 23,83 %
Zvyšovanie a ročné pozostalostné krytie	0 %	+ 27,47 %
Zvyšovanie a dvojročné pozostalostné krytie	0 %	+ 30,76 %

O doživotné dôchodky s pozostalostným krytím a/alebo so zvyšovaním je menší záujem.
Dôvodom môže byť vyššia cena.

Poist'ovne vyplácajúce dôchodky z II. piliera

Sporiteľ vo veku 62 rokov získa ponuku na doživotný dôchodok:

od poisťovne	od min. nasporenej sumy	v min. mesačnej výške
Allianz	4 641,02 €	14,86 €
Generali	3 535,40 €	12,60 €
Union	2 312,81 €	8,01 €

Podiely poisťovní na anuitnom trhu

88 %

Union poisťovňa, a.s.

9 %

Generali poisťovňa, a.s.

3 %

Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s.

k 31.08.2016

Dôchodky z II. piliera

Navrhovaná zmena

- **doživotný starobný dôchodok** – musí mať ten, koho doživotný dôchodok z 1. piliera je menej ako priemerný dôchodok v 1. pilieri (rozdiel medzi priemerným dôchodkom z 1. piliera a zníženým dôchodkom z 1. piliera)
- **zvyšnú** nasporenú sumu – jednorazovo alebo v splátkach

Od roku 2004 po súčasnosť - **3 x zásadné zmeny** vo výplatnej fáze dôchodkov

III. pilier – doplnkové dôchodkové sporenie

- vstup do III. piliera je **dobrovoľný**, pričom príspevky platí
  - **účastník** (zamestnanec alebo iná fyzická osoba) v ním zvolenej výške a období, ktoré sú dohodnuté v účastníckej zmluve – **daňová výhoda**
  - **zamestnávateľ** vo výške a za podmienok dohodnutých v zamestnávateľskej zmluve – **daňová výhoda** do výšky 6 % z objemu zúčtovaných miezd

III. pilier – doplnkové dôchodkové sporenie

- DDS spravuje najmenej dva **dôchodkové fondy**
  - a) **príspevkový** doplnkový dôchodkový fond
  - b) **výplatný** doplnkový dôchodkový fond

- každá DDS má svojho depozitára - banka z inej finančnej skupiny, ktorá vedie bežné účty pre DDS a všetky doplnkové dôchodkové fondy

- možnosť sporiť si **súčasne v dvoch** dôchodkových fondoch

- majetok v dôchodkovom fonde je **súkromným vlastníctvom** sporiteľov a podlieha dedeniu v prípade smrti sporiteľa

- dohľad nad DDS vykonáva **Národná banka Slovenska**

III. Pilier – zmeny v dávkach

- **Z dôvodu lepšieho naplnenia účelu zákona sa rovnako rušia, resp. zavádzajú nasledovné dávky:**
  - **ruší sa dávka odstupné**
    - zachovanie odstupného pri starých dávkových plánoch
  - **zavádza sa dávka predčasný výber**
    - výber v sume príspevkov zaplatených **účastníkom**, vrátane výnosov z investovania (raz za 10 rokov)
    - príspevky zamestnávateľa zostávajú na účte účastníka (výplata prostredníctvom doplnkového dôchodku po splnení podmienok)
    - účastnícka zmluva nezaniká
- **Zrušenie dávkových plánov**
- **Zásada nezasahovania** do účastníckych zmlúv uzatvorených do decembra 2013 zostáva **dodržaná** (v častiach, ktoré sa týkajú dávok)

III. pilier – doplnkové dôchodkové spoločnosti v SR

Podiely majetku podľa DDS (%)

7. októbra 2016

AXA

NN

STABILITA

DDS Tatra banky

14

38

17

31

228 229 811 €

642 847 837 €

290 354 758 €

517 248 302 €

Spolu 1,7 mld. €, z toho 64 922 415 € vo výplatných fondoch

Počty účastníkov podľa DDS

31.12.2015

AXA

NN

STABILITA

DDS Tatra banky

126 tis.

293 tis.

155 tis.

193 tis.

Spolu cca 750 tis. účastníkov, z toho 80 % s tzv. dávkovým plánom

Väčšina sporiteľov v III. pilieri sa nachádza v tzv. vyvážených fondoch, avšak rozdelenie podľa typu fondov nie je presné kvôli vzniku špecifických Target-Date fondov.

III. Pilier – zmeny v dávkach

Od roku 1996

- **Prietokový ohrievač na peniaze?** – po roku sa dal nasporený majetok vyberať

Veľká reforma od roku 2005

- sprísnenie podmienok – dlhodobejšie sporenie do 55 rokov veku
- Odstupné – **80% nasporenej sumy**

III. Pilier – zmeny v dávkach od 2014

➤ Sprísnenie podmienok - zabezpečenie lepšieho príjmu v starobe

- **Zvyšuje sa vek účastníka**, od ktorého sa môže vyplácať doplnkový starobný aj doplnkový výsluhový dôchodok:
- **doplnkový starobný dôchodok** sa vyplatí najskôr priznaním predčasného starobného dôchodku, priznaním starobného dôchodku alebo dovŕšením 62 rokov veku

Nominálne a reálne zhodnotenie II. a III. piliera v rokoch 2007 - 2015

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
--	------	------	------	------	------	------	------	------	------

Priemerné ročné nominálne zhodnotenie

DSS (II. pilier)	3,7%	-6,3%	0,8%	1,2%	1,4%	3,0%	1,3%	4,03%	1,04%
DDS (III. pilier)	1,0%	-2,1%	3,4%	1,8%	-2,7%	7,2%	1,6%	3,63%	-1,62%

Priemerné ročné reálne zhodnotenie

DSS (II. pilier)	0,9%	-10,5%	-0,8%	0,2%	-2,4%	-0,6%	-0,1%	4,13%	1,34%
DDS (III. pilier)	-1,7%	-6,4%	1,8%	0,8%	-6,3%	3,5%	0,2%	3,73%	-1,32%
Vývoj inflácie (CPI)	2,8%	4,6%	1,6%	1,0%	3,9%	3,6%	1,4%	-0,1%	-0,3%

Ďakujem za pozornosť!